

Nieuwsbrief

juni 2010

Jaargang 1, 3

SynergieAdvies, Oasestraat 71, 1448 NR Purmerend, T: 06 – 532 000 74, miriam@synergieadvies.nl,
www.synergieadvies.nl

SYNERGIEADVIES

Copywriting Coaching Onderwijsadvies

Inhoud:

Inleiding
Over deze nieuwsbrief
Special 'Natuuronderwijs'
Onderwijsnieuws
Over SynergieAdvies
Interessante links

Inleiding

Dag allemaal,

Met de eerste overwinning voor het Nederlands elftal en temperaturen die doen lonken naar de zomervakantie is er denk ik niks mis met het humeur van de kinderen in de klas! Misschien worden ze af en toe zelfs wel wat overenthousiast (vooral de jongens) bij al dat voetbal-testosteron-geweld. Voor kinderen die wel een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken kan het voetbalenthousiasme wellicht zijn voordeel hebben: probeer er eens wat sportmentaliteit gedurende je (individuele) lessen doorheen te gooien. Cruijff's oneliners zijn daarbij zeer bruikbaar, bijvoorbeeld: 'je moet schieten om te kunnen scoren', oftewel: je moet eerst proberen (het werkje, de som, de les, etc.) voordat het kan lukken. Ook leuk: maak een WK spel met je klas, het groepje dat goed werkt krijgt een doelpunt, de score wordt elke dag door een ander kind bijgehouden. Welk groepje is aan het einde van de week winnaar? Beloning bijvoorbeeld WK slingers of een echte voetbal.

In dit nummer een special over natuuronderwijs: ga er eens op uit met je klas, maak de kinderen enthousiast over de natuur!

Dit is het laatste nummer van dit schooljaar. In juli en augustus ben ik er even tussenuit. De volgende nieuwsbrief verschijnt weer in september. Ik wens jullie allemaal nog veel succes met de laatste weken en alvast een fijne zomervakantie!

Groetjes,

Miriam

Over deze nieuwsbrief

Dit is een maandelijkse nieuwsbrief die verslag doet van de activiteiten van SynergieAdvies. Hij is gericht op leraren in het primair onderwijs met 0 – 3 jaar werkervaring. Het zit boordevol tips, achtergrondinformatie, nieuws en soms complete lessen, die je kunt gebruiken als je (straks) voor de klas staat. Bovendien zijn er regelmatig acties en aanbiedingen, dus hou hem goed in de gaten. Als je de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen of je e-mailadres is gewijzigd, stuur me dan een berichtje: miriam@synergieadvies.nl. Je mag deze nieuwsbrief doorsturen naar iedereen waarvan je denkt dat die er wat aan heeft. Heb je deze nieuwsbrief gekregen van een bekende en wil je hem liever zelf per mail ontvangen? Stuur dan een mailtje naar voornoemde adres.

Special 'Natuuronderwijs'

Het is lente en prachtig weer: een goed moment om er eens op uit te trekken met je klas, de natuur in! Maar hoe pak je dat ook alweer aan, een les natuuronderwijs? Als je je les gaat voorbereiden moet je allerlei keuzes maken, niet alleen over het onderwerp, maar ook over welk materiaal je nodig hebt, welke werkvormen je gaat gebruiken en hoe je het geheel aanpakt. Om je les wat meer structuur te geven volgen hier vijf stappen die je kunt volgen:

1. Introductie/ confrontatie: er komt iets binnen
2. Vrije exploratie of 'aanrommelen'
3. Vraag het de kinderen zelf maar: onderzoek
4. Vertel het elkaar: rapportage
5. Toepassing en verbreding/verdieping

1. Bij deze stap gaat het om het prikkelen van de nieuwsgierigheid van de kinderen en het oproepen van reacties. De gezamenlijke beleving staat centraal. Je kunt een onderwerp nemen dat op dat moment erg leeft in de klas, bijvoorbeeld hoe ontstaat een regenboog, kikkervisjes, vlinders.. Maar je kunt ook zelf iets aandragen of iets met de kinderen ontdekken in de natuur, waar je later dan je les over gaat geven. Geef de kinderen de mogelijkheid te reageren op de materialen die je aanbiedt, dat wekt de belangstelling op.

2. Als je een mooie aandachtstafel hebt gemaakt (of door de kinderen hebt laten maken naar aanleiding van de ontdektocht in de natuur) gaan ze daar vanzelf mee aanrommelen of exploreren. Luister naar de kinderen tijdens deze fase, je krijgt dan een idee of je hun interesse goed hebt ingeschat.

3. Na de spontane exploratie ontstaan vaak vragen die geschikt zijn voor het doen van nader onderzoek. Je kunt (vanaf groep 3) de klas een onderzoek(je) laten uitvoeren door een object of verschijnsel doelgericht te laten onderzoeken. Zo'n onderzoek kun je voorstructureren, door middel van een werkkaart, of werkblad, maar je kunt de kinderen ook zelf een onderzoeksopzet laten maken (bovenbouw), waarbij je hen dan wel begeleidt. Je helpt de kinderen door geschikte en zinvolle onderzoeksvragen te kiezen en een plan op te stellen om het antwoord te vinden.

4. Als het onderzoek gedaan is, bijvoorbeeld hoe groeit een boon?, of is het mogelijk om kleuren uit elkaar te halen? dan levert dat als het goed is een antwoord op, of meerdere antwoorden. De resultaten kun je op het werkblad in laten vullen of in een verslag of werkstuk zetten. In een nabespreking of verslagkring kunnen de kinderen hun bevindingen aan elkaar vertellen. Je kunt ook verslag uitbrengen door een tentoonstelling te maken met korte bijschriften.

5. Bij de eerste vier stappen zijn de kinderen actief bezig geweest met het onderwerp. Als het goed is, zijn ze er helemaal 'vol' van en is hun belangstelling gewekt voor alles wat ermee samenhangt. Als je als leraar graag wat meer vertelt over het onderwerp, dan is nu het moment. Zorg er ook nu weer voor dat je concreet materiaal hebt, afgewisseld met foto's of modellen. Met audiovisuele hulpmiddelen zoals dia's, internetfilmpjes op het digibord, school-tv fragmenten kun je dieper op het thema ingaan. Bied na afloop verwerkingen aan op verschillende niveau's, zodat de kinderen de nieuwe ervaringen kunnen toepassen.

Dit kunnen werkjes zijn, zoals: een parenwerkje, volgordewerkje, leeswerkje, schrijfwerkje, memoryspel, knutselopdracht, maar ook een bericht voor de schoolkrant, bijdrage aan de tentoonstelling en nog veel meer. (Literatuur: Praktische didaktiek voor natuuronderwijs – E. De Vaan en J. Marell, Uitgeverij Coutinho)

In de bijlage een uitgewerkt voorbeeld met de vijf stappen voor een les over bodemdieren.

Nog een aantal tips voor een natuur ontdektocht met je klas:

- Neem schepnetjes en emmers mee en ga op zoek naar kleine waterdiertjes, in de sloot zit heel veel klein leven, waar de kinderen vaak geen idee van hebben. Neem de vangst mee in de klas en bekijk met een loep de watervlooiën, waterjuffers, schaatsenrijders, waterwantsen, salamandertjes.

- Bekijk eens welke bomen of planten door de wind verspreid worden en welke insecten ze hebben ingehuurd om hun stuifmeel te verspreiden. Daarbij speelt het weer, de tijd van de dag, de stand van de bloemen, hun grootte, kleur en talrijkheid een rol.
- Laat de kinderen de katjes van een hazelaar, een els en een wilg bekijken onder een loep. Het zijn verzamelingen van mannetjes- of vrouwtjesbloemen. De 'mannetjes' komen eerder op dan de 'vrouwtjes'. Let op de grote hoeveelheden stuifmeel en op de mooie rode stijlen. Zien de kinderen verschillen? Bij hazelaar en els staan de mannelijke en vrouwelijke katjes op één boom, wilgen hebben aparte mannetjes- en vrouwtjesbomen.
- Maak van het speellokaal een natuuratelier. Ga er op uit om grote takken, boomstronken, bladeren en allerlei moois uit de natuur te verzamelen. Maak er natuurkunstwerken van met de kinderen.

Wist je dat je bij de vereniging voor natuureducatie prachtige lespakketten kunt lenen (indien je school lid is)? Uiteenlopend van een doos om champignons te kweken, tot poppen die in koolwitjes transformeren.

Onderwijsnieuws

Uit een onderzoek van NOS Net blijkt dat leraren drie grote problemen zien in het basisonderwijs: gedragsproblemen bij leerlingen, bureaucratie en het opleidingsniveau van jonge leraren. Veel leraren gaven aan moeite te hebben om alle kinderen de juiste vorm van onderwijs te geven. Om in een overvolle klas van 30 kinderen, waarbij er een aantal gedrags- of leerproblemen hebben, iedereen de aandacht te geven die ze nodig hebben is een bijna onmogelijke taak. "Je moet jezelf in honderd stukjes delen en er wordt ook van je verwacht kennis te hebben van alle complexe problematiek hoe deze kinderen te moeten aanpakken." Naast het lesgeven en lessen voorbereiden zijn leraren steeds meer tijd kwijt aan administratie en registratie. Deze administratieve rompslomp wordt gezien als de grote oorzaak van de hoge werkdruk binnen het onderwijs. Tot slot vinden leraren het belangrijk dat jonge collega's goed worden opgeleid en begeleid. De PABO zou aangepakt moeten worden, en er zou goede startersbeleiding moeten komen, zodat kinderen een goede leraar voor de klas hebben staan. (bron: Prima-online)

Over SynergieAdvies

Ik ben drs. Miriam Klamer en ik coach leraren in het primair onderwijs. Daarnaast ben ik tekstschrijver en onderwijsadviseur. Momenteel schrijf ik voor uitgeverij Noordhoff onder andere aan de taalmethode Taal op Maat. Ik ben getrouwd met Joep en moeder van drie kinderen: Eline, Sterre en Wouter. Indien je graag gecoached wilt worden als (startend) leraar, dien dan een verzoek in bij je directeur. Hij of zij kan dan contact met mij opnemen. Mijn uitgangspunt is synergie = de kracht van samen! Ik ga uit van de optimalisering van jouw talent. Succes met lesgeven en... geniet van de kinderen in je klas!

Groetjes,

Drs. Miriam Klamer

Coach, tekstschrijver en onderwijsadviseur
SynergieAdvies, www.synergieadvies.nl , 06-53200074

Interessante links

www.ivnwaterland.nl Vereniging voor natuur- en milieueducatie afdeling Waterland
www.klyster.nl voor leskisten, lesbrieven over de natuur
www.anmce.nl Amsterdams NME Centrum

© SYNERGIEADVIES

Niets uit deze nieuwsbrief mag zonder toestemming van de auteur worden gekopieërd. Alle rechten voorbehouden. Je bent vrij om deze nieuwsbrief ongewijzigd door te zenden.

